

ELORE (ISSN 1456-3010), vol. 20 – 1/2013.

Julkaisija: Suomen Kansantietouden Tutkijain Seura ry.

[http://www.elore.fi/arkisto/1_13/pk_lukin_stranden-backa.pdf]

PÄÄKIRJOITUS

RIIPPUMATON TUTKIMUS JA KESKUSTELEVA TIEDE

Karina Lukin & Sofie Strandén-Backa

Valtioneuvoston tulevaisuusselonteon osaksi kirjoitetun *Sinisen kirjan* lopussa ollaan kuolinvuoteella ja kysytään kuolevalta, miten elämä on mennyt. Vertauskuvan avulla raportin kirjoittaja, Pekka Himanen, pyrkii havainnollistamaan, että yksilön elämän ja siten myös yhteisöllisen toiminnan perustana tulisi olla pyrkimys arvokkaaseen elämään. Jo lähes unohtuneen raportin taustoineen nosti esiin *Long Playn* julkaisema artikkeli, joka on niin sanottua hidasta journalismia liputtavan julkaisukanavan toinen single eli julkaisu (Silfverberg & Vehkoo 2013).

Long Playssa julkaistaan laajoja, syväluotaavia ja pitkään harkittuja artikkeleita, jotka edustavat selvästi poikkeusta internetin näyttöruudunmittaiseksi typistyneen journalismin valtavirrassa. Artikkeleita mainostetaan laadulla ja riippumattomuudella – arvoilla, joita myös akateemisessa maailmassa arvostetaan ja puolustetaan.

Viime aikoina pelkoja tutkimuksen typistymisestä, laadun laskemisesta ja riippumattomuuden menettämisestä on herättänyt nykyisen hallituksen valmisteleva mittava valtion tutkimuslaitoksien ja tutkimusrahoituksen uudistus. Yliopistolla ollaan oltu huolestuneita tutkimuksen ja politiikan suhteiden sumentumisesta – käytännössä tutkimustiedon riippumattomuudesta. Riippumaton tutkimus menetelmineen nousee tutkimusyhteisön keskusteluista, perustuu avoimelle keskustelulle ja kyseenalaistamiselle sekä lopulta sivistyksen ideaalille.

Long Playn artikkeli nosti esiin ongelman, jota on kutsuttu myös *konsulttidemokratiaksi* (Kuusela & Ylönen 2013): hallinto käyttää päätöksentekojensa oikeutuksena ja perusteluna yksityisyriyten tekemiä selontekoja ja raportteja, joiden lähtökohdat, aineistot, menetelmät ja kokonaistulokset eivät läheskään aina ole avoimia - eivätkä

riippumattomia. Raporteissa politiikka on naamioitu tiedoksi. Kaavaillun tutkimuslaitosuudistuksen pelätään luovan tutkimuslaitoksista vastaavanlaista hallitukselle sopivaa ”tietoa” tarjoavia koneita. Kuolinvuoteella olisivat riippumattomuus, avoin keskustelu, totuuden tavoittelu sekä sivistysideaali, Himasen polkua kulkeaksemme, lopulta myös arvokas yhteisöllinen elämä.

Hyvä tutkimus tai – kuten Long Play osoittaa – journalismi kuuluu ja näkyy usein politiikasta huolimatta, sillä se luotaa syvälle, keskustelee innokkaasti ja ennakoarvioinnista riippumatta. On kuitenkin vähintäänkin haasteellista saada hyvä tutkimus ja päättäjät tai suurempi yleisö kohtaamaan toisensa. Elore haluaa olla mukana tämänkin kaltaisessa tieteellisessä keskustelussa.

Vuoden 2013 ensimmäinen Elore nostaa esiin yhden tällaisen innokkaasti keskustelevan ja nousevan tutkimusalan, humanistisen eläintutkimuksen. Taija Kaarlenkasken ja Sari Ung-Langin toimittaman teemanumeron kuusi artikkelia katsauksineen lähestyvät eläintä, ihmistä ja yhteisöjä toisistaan monin tavoin poikkeavista näkökulmista. Nora Schuurman on kirjoittanut numeron kolumnin. Kaarlenkasken ja Ung-Langin johdantoteksti luo katsauksen tutkimusalaan, ja numeron artikkeleihin voi tutustua nopeasti käymällä läpi artikkelien abstraktit, jotka ovat saatavilla suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi. Vierailevien toimittajien lisäksi Tuija Hovi, Elina Hytönen-Ng, Karina Lukin ja Sofie Strandén-Backa ovat työstäneet artikkeleita, minkä lisäksi Tintti Klapuri on toimittanut katsauksia.

Teemanumeron lisäksi tässä Eloressa julkaistaan taas runsaasti ajankohtaisia, akateemisia keskusteluja kuvaavia tekstejä. Riie Heikkilän ja Keijo Rahkosen kommenttipuheenvuoro vastaa vuoden 2012 toisessa numerossa julkaistuun Sven-Erik Klinkmannin artikkeliin, joka käsitteli Heikkilän väitöskirjaa ja suomenruotsalaisista eläviä stereotyyppioita. Klinkmannille annettiin mahdollisuus kommentoida Heikkilän ja Rahkosen tekstiä, ja hänen vastauksensa on luettavissa tästä numerosta.

Konferenssiraporttien lisäksi käsillä olevassa Eloressa julkaistaan neljä lectio praecursoriaa: Kari Huuskosen ”Vaietut tarinat ja perinteet”, Niina Hämäläisen ”Kalevalan moderni ilme”, Taija Kaarlenkasken ”Ystävä ja tuotantoväline. Lehmä suomalaisten kirjoitetuissa kertomuksissa” ja Mikael Sarlinin ”Om mörker, maskuliniteter, humor och lek inom black metal” (”Pimeydestä, maskuliniteeteistä, huumorista ja leikistä black metallissa”). Tiina Seppä, Johanna Björkholm, Tuomas Hovi, Kirsi-Maria Hytönen, Antti Lindfors ja Kaisa Nissi ovat toimittaneet tämän numeron ajankohtaiset tekstit. Niiden joukosta haluamme vielä erityisesti nostaa esiin Antti Lindforsin professori Pekka Hakamiehen 60-vuotisseminaarista ja -juhlakirjasta kirjoittaman raportin. Elore haluaa asettua lukuisten onnittelijoiden joukkoon: sydämelliset onnittelut merkkipäivän johdosta, Pekka!

Perinteentutkimuksen ja sen lähialojen kirjoista julkaistavan kirja-arvioröykkiön toimittamisesta ovat vastanneet Karina Lukin, Heidi Haapoja ja Ulla Savolainen. Andreas Backaa on kiittäminen ruotsinkielisten tekstien oikoluvusta. Koko numeron tekstien kääntämisestä ovat vastanneet Tuija Hovi, Karina Lukin ja Sofie Strandén-Backa. Kaikkien toimittajien lisäksi haluamme kiittää lämpimästi niitä monia, nimettömiä vertaisarvioitsijoita, joiden ansiosta nyt julkaistavien artikkelien laatu on korkealla.

Karina Lukin & Sofie Strandén-Backa: Riippumaton tutkimus ja keskusteleva tiede

Eloren käsillä olevan numeron päätoimittamisessa on käytännössä ollut mukana kolme ihmistä. Äitiyslomalle kesken lehden toimittamista jäänyttä Elina Hytönen-Ng:ää on tullut tuuraamaan Karina Lukin, jonka kansa Sofie Strandén-Backa jatkoi yhteistyötä. Vauvaonnittelut Elinalle!

Innostavia lukuhetkiä Eloren vuoden 2013 ensimmäisen numeron parissa!

KIRJALLISUUS

HIMANEN, PEKKA 2012: *Sininen kirja. Suomen kestävän kasvun malli. Luonnos kansalliseksi tulevaisuushankkeeksi*. Valtioneuvosto [online] <<http://valtioneuvosto.fi/tiedostot/julkinen/pdf/2012/sininen-kirja/fi.pdf>> [28.3.2013.]

KUUSELA, HANNA & YLÖNEN, MATTI 2013: *Konsulttidemokratia. Miten valtiosta tehdään tyhmä ja tehoton*. Helsinki: Gaudeamus.

SILFVERBERG, ANU, VEHKOO, JOHANNA 2013: *Himasen etiikka – Long Play 2*.